

Χοροί του δρόμου και της Hip Hop σκηνής στην Ελλάδα, N. Κουτσούγερα (άρθρο)

Ναταλία Κουτσούγερα

Χοροί του δρόμου και της Hip-Hop σκηνής στην Ελλάδα

Για πολλά χρόνια η κουλτούρα και ορολογία της hip-hop συνδέθηκε με την αφρικανικο-αμερικανική κουλτούρα του δρόμου και την μουσικοποιημένη διάλεκτο της αφρικάνικης διασποράς. Ωστόσο σήμερα η hip-hop ως ταυτόχρονα τοπική και παγκόσμια μορφή, ξεπερνάει τα όρια της αφρικανικο-αμερικανικής της κληρονομιάς.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι ορισμοί και η αυθεντικότητα της hip-hop διαρκώς επαναπροσδιορίζονται, ανάλογα με τις διαφορετικές ομάδες που την οικειοποιούνται σε όλο τον κόσμο, προσθέτοντας σε αυτή καινούργια στοιχεία, περιεχόμενα και νοήματα. Έτσι και στην Ελλάδα, οι κοινωνικές ομάδες που διεκδικούν μια τέτοια ταυτότητα διαφοροποιούνται, κυρίως ως προς το ζήτημα του τι συνιστά «σοβαρή» και «αυθεντική» hip-hop.

Τα τέσσερα στοιχεία που παραδοσιακά της ανήκουν είναι: Το DJing, το B-Boying, το MCing (π.χ Rapping) και το Graffiti. Προπάτορες της ο D.J Kool Herc και ο Africa Bambaataa, που τη δημιούργησαν ενώνοντας τα τέσσερα αυτά στοιχεία, στην περιθωριοποιημένη περιοχή του Bronx, της Αμερικής του 1970.

Στην περίπτωση του B-Boying, αναφερόμαστε στην πρώτη μορφή χορού hip-hop, στο **breaking**, ευρέως γνωστό με τον μιντιακό όρο, *breakdance*. Το *breaking* εκτός από χορός hip-hop αποτελεί και ένα επιθετικό στιλ χορού του δρόμου, το οποίο χρησιμοποιούσαν οι συμμορίες του Bronx (Αφρικανοί και Πορτορικάνοι) για να διεκδικήσουν τα εδαφικά τους δικαιώματα. Οι βασικές κινήσεις που το χαρακτηρίζουν είναι τα **toprocks** (βήματα που εκτελούνται σε όρθια θέση), τα **footworks** (κινήσεις με τα χέρια και τα πόδια στο έδαφος χωρίς να ακουμπάει η λεκάνη), τα **powermoves** (δυναμικές-ακροβατικές κινήσεις) και τα **freeze** (πάγωμα κίνησης σε θεατρική πόζα). Οι *breakers*, ή αλλιώς *b-boys* και *b-girls* διαγωνίζονται συνήθως σε ομάδες (ή και ατομικά) σε τοπικούς και παγκόσμιους διαγωνισμούς που διοργανώνονται από καταξιωμένους χορευτές, οργανισμούς και σχολές, και χορηγούνται από πολυεθνικές εταιρίες όπως η Red Bull, η Puma, η Adidas, η Nike κ.ο.κ. Ωστόσο συναντάμε τους *breakers* σε δημόσιους χώρους (πλατείες με σκακιέρες), κοινωνικά δρώμενα και δρώμενα του δρόμου, τηλεοπτικούς διαγωνισμούς και *shows*, όπως και σε *videoclips*. Στο εξωτερικό το *breaking* έχει εγκαθιδρυθεί ως γνήσια μορφή τέχνης, διδάσκεται ανάμεσα σε άλλες ακαδημαϊκές σπουδές χορού και πρωτοστατεί σε διάσημα

musicals. Πολύ πρόσφατα, χορογραφία *breaking* χρησιμοποιήθηκε και στο διαγωνισμό της *Eurovision* από την ελληνική αποστολή, δίπλα σε ένα ζείμπέκικο.

Κάποια άλλα είδη χορού του δρόμου και της *hip-hop* είναι το **popping** (ρομποτικές κινήσεις, *hits/waves*), το **locking** (δέσμευση από μια γρήγορη κίνηση και «κλείδωμα» σε συγκεκριμένη θέση), το **Krumping** (επιθετικές κινήσεις θώρακος) και το **new style** (ένα είδος *free style* που προσπαθεί να συνδυάσει όλα τα προηγούμενα, για τα οποία διοργανώνονται εξίσου διαγωνισμοί. Να σημειωθεί ότι όλα αυτά τα είδη χορού *hip-hop* διδάσκονται πλέον σε σχολές που είναι διάσπαρτες σε πολλές περιοχές της Αθήνας.

Αυτή τη στιγμή στη χώρα μας παρατηρείται μια αυξανόμενη οικειοποίηση των χορών *hip-hop*, γεγονός που συνδέεται με τις ταχύρρυθμες συνθήκες αστικοποίησης, τις γεωγραφικές αλλαγές, τους αποικισμούς και τοπικισμούς της πόλης, την ευρεία αποδοχή της κουλτούρας του δρόμου από τους νέους και την έντονη μεταναστευτική ροή. Εκτός αυτών, η *hip-hop* από μόνη της κουβαλάει μια μακρά ιστορία ανατροπών και αντισυμβατικότητας, μια ουσία επαναστατικότητας, που βρίσκει γόνιμο έδαφος στην οικονομική, πολιτική και ηθική κρίση της εποχής μας.

Οι χοροί αυτοί είναι δημοφιλείς και αποτελούν ένα λαϊκό σπορ εμπλουτισμένο με χορογραφική φαντασία, αλλά και μια σοβαρή – για διαφορετικές ομάδες και με διαφορετικούς τρόπους – κουλτούρα. Για τους περισσότερους που εμπλέκονται συστηματικά και για μεγάλο χρονικό διάστημα σε αυτές τις χορευτικές επιτελέσεις, η εμπλοκή αυτή σημαίνει κάτι πολύ περισσότερο από μια δημιουργική χρήση του ελεύθερου χρόνου η μία ξενόφερτη πρακτική. Το να είναι κανείς «πάνω στο ρυθμό», να αυτοσχεδιάζει, να διαθέτει προσωπικό στιλ και πρωτοτυπία, αποτελούν βασικά κριτήρια επίτευξης. Έννοιες όπως ο σεβασμός (*respect*) στον αντίπαλο και η «ψυχή» στη μάχη (*battle*) είναι εξίσου σημαντικές για τις αγωνιστικές αυτές ταυτότητες και τις χορευτικές τους αναμετρήσεις.

Έτσι εκτός από ανερχόμενη μόδα που συνδέεται με μιντιακές και παγκοσμιοποιημένες χορευτικές τάσεις, οι χοροί hip-hop ή χοροί του δρόμου, αντανακλούν βαθύτερες αξίες τιμιότητας, αγωνιστικότητας, ισότητας, ομαδικότητας και πολυπολιτισμικής συνύπαρξης. Για τους νεαρούς μετανάστες και τα παιδιά μεταναστών που εμπλέκονται, οι χοροί αυτοί αποτελούν – εκτός των άλλων – και έναν αρμονικό τρόπο ενσωμάτωσης στην ελληνική κοινωνία, αλλά και ενδεχομένως έναν τρόπο ανάδειξης της εθνικής τους ιδιαιτερότητας και περηφάνιας. Όμως τόσο για αυτούς όσο και για τους γηγενείς νέους, σηματοδοτούν μια εναλλακτική αντισυμβατική πρακτική, με γνώμονες την αποδοχή της διαφορετικότητας και του «άλλου», όπου οι διαφορές λύνονται ισότιμα «πάνω στο χορό», όπως τότε στο Bronx, στα ιδανικά της ειρήνης, της αγάπης και της ενότητας.

Ναταλία Κουτσούγερα

Χοροί του δρόμου και της Hip-Hop σκηνής στην Ελλάδα

<http://goo.gl/JUiYh9>

Ασκήσεις

1. Πώς ερμηνεύει η συντάκτρια του άρθρου το γεγονός ότι οι χοροί hip-hop γίνονται ολοένα και περισσότερο δημοφιλείς στη χώρα μας;
2. Γιατί οι χοροί hip-hop ονομάζονται χοροί του δρόμου; Γιατί έχουν απήχηση τόσο σε νεαρούς μετανάστες όσο και σε νεαρούς γηγενείς;
3. Εργαστείτε ομαδικά, για να ορίσετε τις παρακάτω έννοιες με βάση συγκεκριμένα παραδείγματα: *αστικοποίηση, τοπικισμός, αντισυμβατικότητα, αυθεντικότητα, οικειοποίηση, εθνοτικός*.
4. Παρατηρήστε τη χρήση των παρακάτω ρημάτων μέσα στο κείμενο και αξιοποιήστε τα ρήματα σε δικές σας φράσεις: *εμπλέκομαι, αυτοσχεδιάζω, αντανακλώ, πρωτοστατώ, διεκδικώ, σηματοδοτώ, διαφοροποιούμαι*.
5. Να επιλέξετε τρία από τα παρακάτω ονοματικά σύνολα και να τα συμπεριλάβετε σε μια σύντομη παράγραφο με θέμα της αρεσκείας σας: *ξενόφερτη πρακτική, πολυπολιτισμική συνύπαρξη, χορευτική αναμέτρηση, ευρεία αποδοχή, μεταναστευτική ροή, ανερχόμενη μόδα*.
6. Μοιραστείτε σε ομάδες την εμπειρία σας από τους χορούς του δρόμου. Υποστηρίζεται ότι δεν πρόκειται απλώς για χορούς αλλά για μια συγκεκριμένη κουλτούρα, αντίληψη και συμπεριφορά. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της κουλτούρας; Ποια είναι η ιστορία της γέννησης αυτών των χορών; Συγκεντρώστε πληροφορίες από το διαδίκτυο.
7. Ας γράψει ο καθένας αυθόρμητα ένα κείμενο για τον χορό που αγαπάει. Δεδομένου ότι τα κείμενα θα είναι ανώνυμα, μπορεί να εκφράσει ελεύθερα σκέψεις και συναισθήματα. Τα κείμενα συγκεντρώνονται, ανακατεύονται και ο καθένας διαβάζει το κείμενο κάποιου άλλου.

 ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟΣ/ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ